

Bankéř zdravotníkem = kozel zahradníkem?

Opakování je matka moudrosti což ví nejen pan investiční bankéř, víme to i my. Článek, uvedený níže, je nicméně zajímavý.

Lesk a bída českého zdravotnictví

Michael Rostock, HN 23.12.2003

Vývoj českého zdravotnictví po roce 1989 naznačuje, že důležité reformní kroky jsou ještě stále před námi. Současný stav bude změněn až poté, co politické elity pochopí, že vyhovuje všem zúčastněným stranám kromě té nejdůležitější: pacienta - daňového poplatníka.

Hlavní problém představuje neefektivita hospodaření nemocnic. Dokud budou ti, co předepisují léky, a ti, co jsou zodpovědní za nákup vybavení a služeb, mít materiální zájem na tom, aby kupované služby a zboží byly výhodné pro ně, nikoli jejich zaměstnavatele a majitele, budou dodavatelé využívat takového konfliktu zájmů pro svůj vlastní profit.

Existují dokumentovatelné případy, kdy lékaři nepředepisují nejvhodnější léky, ale ty nejdražší, nebo dostávají zaplacené za posílání pacientů ne těm nejlepším specialistům, nýbrž těm, kteří jim za to zaplatí. Výjimkou nejsou ani nákupní referenti dávající přednost dodavatelům, kteří jim zaplatí dražší soukromou dovolenou.

Jako vždy existují "pásma normality", obvykle v těch nemocnicích, jež jsou v rukách soukromých majitelů, a tam, kde je efektivní veřejná (nikoli státní) kontrola hospodaření nemocnic. Můžeme očekávat, že dokud bude stát ochoten platit za podobná rozhodnutí lidí zodpovědných za hospodaření nemocnic dotacemi VZP nebo jinými rozpočtovými prostředky, situace se nezlepší. Výmluvy na nedostatek politické vůle a strach ze změn nejsou motivovány veřejným zájmem, ale faktem, že současná mocenská garnitura a byrokracie za ní stojící by se musela vzdát svého vlivu i pozornosti lobbistů a zájmových skupin, které ze současné situace těží.

České zdravotnictví však nemá jen problémy, ale také pozitivní stránky. I nadále disponujeme relativně velkým množstvím kvalifikovaných odborníků, ochotných dobře pracovat za relativně nízkou odměnu. Stále existuje potenciál růstu v těch oblastech péče o zdraví, které jsou schopny realizovat velkou přidanou hodnotu.

Jde především o oblasti vývoje a výzkumu nebo poskytování vysoce kvalitních a náročných služeb vyžadujících špičkové vzdělání. Otázkou zůstává, zda a kdy budeme schopni tento potenciál uvolnit a začít na něm budovat solidní, efektivní a kvalitní zdravotní péči.

Rozhodne-li se stát krizovou situaci řešit, může tak učinit téměř ihned. Převede-li zodpovědnost za péči o zdraví občanů na soukromý sektor a sám si ponechá dohlížecí a kontrolní roli, případně bude investovat pouze do vývojových a výzkumných projektů, vydáme se správným směrem.

Také jsem si jist, že do tří let od zahájení radikálních reforem bude naše zdravotnictví nejen zdravé, ale i efektivní a konkurenceschopné.

Autor je investičním bankéřem

Za prvé, pan bankéř píše bez skrupulí, stručně a výstižně o tom, jaký je ve zdravotnictví bordel a dokazuje tak, že tato fakta jsou již veřejnosti obecně známá a že tuto skutečnost, selhání celého systému zdravotnictví, připouštějí dnes už zřejmě i příslušníci hospodářské elity.

Pan bankéř navrhuje i řešení. To se jeví za daných okolností jako jediné pravděpodobně realizovatelné, ale ne jako jediné postačující a evidentně správné. Vytušit to lze z reakce čtenáře v diskusním fóru k článku na

www.ihned.cz:

Jdi do ... Dokud bude vedení neodvolatelné, tak se s tím nepohne. Když nemocnice přejde do ztráty, tak okamžitě vyměnit celé vedení a ještě jim dle zákoníku práce napařit náhradu škody, eventuálně ať soud rozhodne o náhradě celé škody. Ja nechci soukromé zdravotnictví, které bude vydělávat na neštěstí jiných, slabších. Ještě jednou jdi do ...
<eds@seznam.cz>

Proč má celkem věcné a srozumitelné konstatování a racionální východisko tak nepříznivou reakci? Možná si pan bankéř po přečtení svého článku zklamaně tuto reakci přečetl a jestli se tak stalo, možná si uvědomil, že jeho krátký a vystižný příspěvek do HN obsahuje dvě vážná a podivná konstatování:

- „...*Současný stav bude změněn až poté, co politické elity pochopí, že vyhovuje všem zúčastněným stranám kromě té nejdůležitější: pacienta - daňového poplatníka...*“ a
- „...*Převede-li zodpovědnost (stát) za péči o zdraví občanů na soukromý sektor a sám si ponechá dohlížecí a kontrolní roli, případně bude investovat pouze do vývojových a výzkumných projektů...*“.

Jsou to vlastně dva předpoklady, začínající slovem ...kdyby. Tedy

- ... kdyby mocenské elity pochopily...,
- ... a kdyby si stát ponechal pouze investování do...

Co tedy mocenské elity od roku 1989 se zdravotnictvím vlastně provedly?

- Zrušily systém jakékoliv **hospodářské kontroly a řízení** státních zdravotnických zařízení naprosto neopodstatněným politickým rozhodnutím vedoucím k likvidaci Ústavů národního zdraví měst a regionů. Nikdo neměl tušení čím tento systém a procesy kontroly a řízení nahradit a nikdy také nahrazeny nebyly.
- Zrušily systém jakékoliv **odborné** kontroly a řízení státních zdravotnických zařízení naprosto neopodstatněným politickým rozhodnutím vedoucím k likvidaci Hlavních odborníků pro jednotlivé medicínské obory v rámci celostátním, měst a regionů. Nikdo neměl tušení čím tento systém a procesy kontroly a řízení nahradit a nikdy také nahrazeny nebyly a s tím souvisí i absence systému léčebných standardů.
- Byl zcela zrušen systém účinné **lékové politiky** v českém zdravotnictví, byly zavedeny velice podivné způsoby procesu jejich zúčtování (zvláště účtovatelné....) a pokud byl tento systém něčím nahrazen odehrálo se to již zcela v režii zájmových skupin.
- Systém veřejného financování prostřednictvím zdravotních pojišťoven selhal v důsledku ztráty jakékoliv kontroly na tokem veřejných peněz. Zde nesehrálo roli chybná koncepce veřejně financovaného zdravotnictví ale chápání veřejných prostředků v akciové obchodní společnosti jako prostředků ryze soukromých.

Slovo systém je podtrženo úmyslně, Mocenské elity se dodnes snaží presentovat jednotlivé oblasti selhávání samostatně, závažné nedostatky jednotlivě a bez souvislostí, právě proto, aby nevyplývalo na povrch selhání zdravotnictví (a nejen zdravotnictví) jako celku To se ovšem již projevilo v celé nahotě, což byla jen otázka času .

Dvě věci bych k tomu rád dodal. Konstatování, že stav „... *vyhovuje všem zúčastněným stranám kromě té nejdůležitější: pacienta - daňového poplatníka*“...je nepřesné, nevyhovuje totiž také lékařům. Ale všimněme si jednoho. Pokud některý z ministrů zdravotnictví jen naznačil kroky směrem k nápravě, znamenalo to jeho konec a velmi aktivní v procesu tlaku na abdikaci sehráli lékaři sami. David byl donucen k odchodu, jakmile vyplynuly na veřejnost jeho snahy vnést pořádek do lékové politiky, Lékařská komora zaútočila na Součkovou přesně v okamžiku, kdy si ministryně vzala na paškál – nekontrolovatelné hospodaření VZP. Bezzubá opatření, například suplování činnosti hlavních odborníků (tedy konkrétních osob) anonymními aktivitami

odborných společností se setkala v lékařských kruzích s odezvou naopak pozitivní. Tedy, *současný stav* nevyhovuje jen některým lékařům, abych byl i já přesnější.

Z toho vyplývá jeden zcela podstatný fakt. Mocenské elity naopak velmi dobře chápou a vědí, že *současný stav vyhovuje všem zúčastněným stranám kromě té nejdůležitější: pacienta - daňového poplatníka!*

To totiž bylo cílem celého procesu dosavadní transformace zdravotnictví!

Soukromé společnosti na zdravotnictví velmi profitují již dnes. Že se tak nekontrolovatelně děje na straně dodavatelů je jasné. Ale i na straně zdravotnických služeb, jakožto podnikatelské aktivitě, dochází k procesu, který má s regulérní hospodářskou soutěží společného jen velmi málo, nebo nic. Podivné procesy při povolování soukromého podnikání v této oblasti, podivné státní dotace, uzavírání zvláštních dohod s pojišťovnami (rozuměj různých sazebníků plateb za tytéž výkony, jak pro koho) a opět tedy nekontrolovaný a nekontrolovatelný tok peněz daňových poplatníků do soukromých kapes, aniž by bylo jasné za co.

Stát sám si ponechat dohlížecí a kontrolní roli nemůže protože žádnou v současné době nemá a případné investice pouze do vývojových a výzkumných projektů by se asi tak odehrávaly v režii koho?

Je iluze čekat, až mocenské elitě něco dojde. Pravicová *mocenská elita* velmi dobře věděla co činila a levicová *mocenská elita* velmi dobře ví co činí. A to je důvod, proč navrhovaná změna je také – iluze.

A není to, samozřejmě, jen věc zdravotnictví, pan investiční bankéř se s tím v investičních společnostech pravděpodobně také setkal. Ne?

A není to, samozřejmě ,jen věc vztahů na vrcholu systému, tedy mezi ministerstvem zdravotnictví a přímo řízenými velkými nemocnicemi a ústavy. Stát nemá věcnou a objektivní kontrolu nad managementy nemocnic. Ty pak samozřejmě necítí žádnou nutnost mít na příklad věcnou kontrolu nad procesy, které se odehrávají v podřízených strukturách. Tedy. Ředitel nemocnice kašle na ministerstvo i na kliniky. Přednosta kliniky sere na ředitele a samozřejmě taky na primáře oddělení, primáři kašlou na přednostu a na to co dělají sestry a jiní zdravotničtí pracovníci. Nikdo nepovažuje tím pádem za svou povinnost vytvářet podmínky pro práci a skutečně věcně se nad problémy zamýšlet.

Jdeme-li po hierarchii struktur, které zdravotnictví financují, je to zcela stejné jako když jdeme po zdravotnických strukturách samotných.

Systém zdravotnictví je zborcený a v krizi jako celek! Je to logické, protože proces devastace trvá 13 let a naopak jiné očekávání by bylo projevem naprostého zblbnutí.

V privatizovaném systému by to takto velmi pravděpodobně nebylo.

Ale je tady kardinální otázka. Budou úspory, které podstatně vyšší efektivita privatizovaného zdravotnictví přinese dostatečné na to, aby pokryly nároky majitelů na zisk?

A odpověď je jasná. Ne!

Proto se politici do systému bojí sáhnout. Navíc samozřejmě netuší jak. Je jasné, že právě ve zdravotnictví objektivně trh působí velmi těžko. Zákazník, posléze pak pozůstalý, jen těžko kontroluje kvalitu služby.

Například v automobilovém průmyslu existují stovky norem, testů, laických i profesionálních hodnocení, veřejně dostupné údaje téměř o všem. Dnes a denně. A přitom se to týká menšího počtu lidí, protože zdravotnictví se týká všech. A zůstalo zcela neprůhledné. Že lze jen těžko tyto dva obory porovnat? Hokynářská ideologie navrhuje ovšem jen jedno řešení: je to vlastně jedno a totéž.

Vzpomeňme si (tedy pan M.R, necht' si vzpomene) jak se celá léta daly, a možná to jde dosud, spekulativně, bez ohledu na věcnou a reálnou hodnotu, ovlivňovat kurzy akcií symbolickými obchody na hranici lokálních převisů, podivné disproporce mezi skutečnými a vykazovanými počty akcií ve vlastnictví FNM, kolikrát byla hodnocena investiční společnost podle preambule zákona o investičních společnostech, která ukládá povinnost dbát v prvé řadě na prospěch klienta a kolikrát se podle této preambule skutečně postupovalo. Dnes po třinácti letech kapitalizmu se vážně zvažuje, zda burza cenných papírů má v naší společnosti vůbec smysl a přitom všichni víme, že je to v kapitalizmu fundamentální a nezbytný nástroj k optimální relokaci – kapitálu.

Není to poznámka ve smyslu „zameťte si před vlastním prahem“. Fakt je ten, že v kapitalizmu mohou politici klidně připustit zruinování kapitálového trhu a nakonec připustit i likvidaci burzy cenných papírů, aniž by této absurditě věnoval někdo vážnější pozornost a aniž by bylo nebezpečí, že z toho budou, například při příštích volbách, občanem/voličem vyvozovány důsledky. Zruinování zdravotnictví ovšem pozornosti společnosti neuniklo a málokdo věří, že změna nemocnic na nablýskané supermarkety s podřadným zbožím bude skutečnou změnou k lepšímu.

Ve zdravotnictví je situace taková jaká je právě proto, že chaos, nekontrolovatelnost, neprůhlednost umožňuje snadné přelévání peněz poplatníků do soukromých kapes, aniž by za to bylo cokoli poskytnuto a velmi vyhovuje právě současným podnikatelským vrstvám. I když je stav neudržitelný, je setrvalý právě proto, že není jasné, jestli by právě například úplná privatizace zajistila zisky vyšší. A to je celé a jediná podstata současného bordelu a to nejen ve zdravotnictví.

Ale něco pozitivního a myslím, že to není málo, bych panu Michaelu Rostokovi velmi nerad upíral. Totiž to, že svůj příspěvek do HN napsal, že jej mínil vážně a že je důvodem k zamyšlení.

P.V.S.(autor není ani investiční bankéř, ani lékař)

www.comrad.cz